

Greenpeace bakgrund om kommissionens förslag om illegal avverkning

För svag för att stoppa skogsbrott

Onsdagen den 15 oktober 2008 antog Europeiska kommissionen ett lagstiftningsförslag som ska reglera illegalt avverkat timmer och timmerprodukter på EU-marknaden.

EU är en stor importör och användare av timmer. Därför är det unionens plikt att anta en lagstiftning om timmer som reducerar EU:s ekologiska och sociala fotspår i världens skogar och främjar en global reform av skogssektorn.

I den här informationstexten utvärderar Greenpeace lagförslaget genom att specifikt granska om det skulle innebära:

- Att illegalt avverkat timmer på EU-marknaden förbjuds och att marknads aktörer ställs till svars om förbudet inte följs;
- Ett skydd av skogar, klimat och biologisk mångfald och skogsberoende människors rättigheter;
- En etablering av trovärdiga spårbarhetssystem för timmerprodukter och att företag som investerar i metoder som lever upp till höga miljö- och sociala standarder premieras.

När utkastet till lagen värderas mot dessa mål är Europeiska kommissionens förslag svagt och otillräckligt av de anledningar som anges nedan.

Huvudsakliga brister i kommissionens förslag:

- I) Definitionen på lagligt avverkat timmer är begränsad till nationella standarder, vilket gör att virke som är olagligt enligt regional- och internationell miljölag kan passera som lagligt. Inte heller tas någon hänsyn till brott mot mänskliga och ursprungsbefolkningars rättigheter i samband med avverkning¹. Lagligt avverkat timmer behöver enligt förslaget inte heller komma från ett hållbart skogsbruk. Dessa allvarliga brister gör att förslaget kan legitimera de nuvarande destruktiva avverkningsmetoderna, trots deras ekologiska och sociala påverkan.
- II) Att inneha och handla med illegalt avverkat timmer utgör enligt förslaget inget tydligt lagbrott.
- III) Det finns inget krav på företag att bevisa för konsumenten att produkterna de marknadsför är lagliga. Deras enda skyldighet är att ha kontrollfunktioner på plats för att minimera *riskerna* för att illegala produkter placeras på marknaden. Vidare, specificerar inte förslaget hur timmerprodukter eller leverantörer ska värderas för att kunna bedöma risknivån (d v s hur sannolikt det är att varan är olaglig). Det finns inte heller någon klar mekanism för att utvärdera hur effektiva enskilda företags metoder är att intyga om virket är lagligt.
- IV) De nationella myndigheter som är ansvariga för att övervaka implementeringen av lagen har idag varken mandat eller är rustade för att kontrollera handel och marknadsföring av timmerprodukter, spåra/hitta olagligheter, utreda brott, utföra inspektioner på skepp, göra råder etc.
- V) Kommissionens förslag utesluter virke och träprodukter som används till energiproduktion från lagstiftningen. Detta motiveras av att de hållbarhetskriterier som nu håller på att fastställas kommer att omfatta även dessa produkter som en del av det förnyelsebara energidirektivet. Detta kan leda till att en dubbel standard sätts: vedbaserade energibränslen och biomassa skulle behöva härstamma från hållbara källor, men inte

nödvändigtvis från lagliga sådana, medan alla andra träprodukter måste vara från lagliga källor, men inte nödvändigtvis hållbara sådana. Allt lagligt avverkat virke måste naturligtvis härstamma från hållbara källor oavsett vad det ska användas till.

Vad vi vill: Greenpeace kräver att Europaparlamentet och ministerrådet gör dessa nödvändiga ändringar och omvandlar den här lagen till ett effektivt och trovärdigt verktyg. Båda organen ska bevilja lagen den politiska uppmärksamhet som den förtjänar och sträva efter att den antas innan Europaparlamentetsvalet 2009. Företrädesvis uppmanar Greenpeace de två organen att:

1. Definiera en stark legalitetsstandard för virke och träprodukter som hjälper till att skydda skogar och biologisk mångfald, motverka klimatförändringarna och respektera skogsberoende ursprungsbefolkningar.
2. Göra import, försäljning och innehav av illegalt avverkat timmer till ett lagligt brott och begära att verksamhetsutövare bistår med äkta bevis på laglighet för produkter på marknaden.
3. Upprätta regler för ett trovärdigt spårbarhetssystem för att spåra träprodukter hela vägen från skogen till detaljhandlarna, vilket kräver bestyrkande från en tredje part, samt ett oberoende offentligt övervakningssystem för att utvärdera privata utföranden, och ett offentligt informationssystem som hjälper verksamhetsutövare att identifiera högrisk produkter eller leverantörer.
4. Utrusta aktuella tillsynsmyndigheter med makt att kontrollera timmerprodukter, utreda brott och påstådda överträdelse, och åtala lagöverträdare.
5. Ta bort luckan för träprodukter som används för energiproduktion.

Illegal avverkning och relaterad handel i strålkastarljuset

Europeiska kommissionens ordförande **José Manuel Barroso**: "Att bekämpa illegalt avverkat timmer och handeln av illegalt avverkade timmerprodukter kan bli ett ansenligt bidrag för att adressera problemet med avskogning."^I

De stora kvantiteterna av billigt illegalt avverkat timmer snedvrider globala marknader, underminerar priser och reducerar ekonomiska incitament för ett hållbart skogsbruk.^{II} Nästan en femtedel av virkesimporten 2006 till EU kom från illegala eller misstänkta illegala källor. Årligen importerar EU ungefär 27 miljoner kubikmeter illegalt avverkat timmer från östra Europa, norra och sydöstra Asien, Balkan-länderna, Latinamerika och Afrika.^{IV} Illegal avverkning är även ett problem inom EU:s gränser, framför allt i Rumänien, Bulgarien och Slovakien.

Illegal avverkning har finansiellt förknippats med organiserade brott, penningtvätt och civila krig, som de i exempelvis Liberia, Burma och Demokratiska Republiken Kongo. Illegal avverkning spär på sociala konflikter inom skogsberoende samhällen och leder ofta till våld, brott och övergrepp mot mänskliga rättigheter i påverkade områden.

Illegala aktiviteter redogör för en förlust av skogsrika länder motsvarande åtminstone US\$ 15 miljarder varje år.^V Den ekonomiska kostnaden är än mer signifikant när den jämförs med den potentiella inkomsten som kan genereras av betalningssystem för viktiga miljötjänster, som t.ex. ett kolabsorberande geninnehåll i skogslevande växter och djur.^{VI}

I. Till exempel: The Convention on Biological Diversity of 1992 (CBD); the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES); the International Tropical Timber Agreements (ITTA) of 1983, 1994 and 2006; the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC); the United Nations Convention to Combat Desertification; the Rio Declaration on Environment and Development; the Johannesburg Declaration and Plan of Implementation as adopted by the World Summit on Sustainable Development in September 2002; etc.

II. Tal av José Manuel Barroso (2008) *Biodiversity: We have a Moral Obligation*, Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity. europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/08/279&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=fr.

III. OECD (2007) *Round Table on Sustainable Development, The Economics of Illegal Logging and Associated Trade*.

IV. WWF (2008) *Illegal Logging and the EU. An analysis of the EU export and import market of illegal wood and related products*.

V. World Bank (2002) *A Revised Forest Strategy for the World Bank Group*.

VI. UN (2005) *Millennium Ecosystem Assessment*.